

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 5. jūnijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Gunārs Kusiņš un Daiga Rezevska,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 72/2018),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs pēc būtības lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 464. panta 4.¹ daļu, kā arī sesto un septīto daļu, ciktāl tās neparedz tiesības pieteikt noraidījumu, (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošām Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam.

2. Civilprocesa likuma 464. panta 4.¹ daļa noteic, ka Augstākās tiesas rīcības sēdē pieņemto lēmumu par atteikšanos pieņemt blakus sūdzību var sastādīt rezolūcijas veidā, ievērojot šā likuma 229. panta otrajā daļā noteikto.

Civilprocesa likuma 464. panta sestā daļa nosaka: „Augstākās tiesas rīcības sēdē tiesnešu kolēģija var izlemt arī jautājumu par atteikumu pieņemt iesniegto blakus sūdzību un citus procesuālos jautājumus, kuru izlemšanai nav nepieciešama tiesas sēde, kā arī pieņemt lēmumu uzdot Eiropas Savienības Tiesai jautājumu prejudiciāla

noņēmuma pieņemšanai vai iesniegt Satversmes tiesai pieteikumu par tiesību normu atbilstību Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam).”

Savukārt minētā panta septītā daļa noteic: ja tiesnešu kolēģijai nav acīmredzama pamata uzskatīt, ka, izskatot blakus sūdzību, pārsūdzētais lēmums tiks pilnīgi vai kādā tā daļā atcelts vai grozīts, tā Augstākās tiesas rīcības sēdē ar vienbalsīgu lēmumu var atteikties pieņemt blakus sūdzību. Šādā gadījumā samaksāto drošības naudu par blakus sūdzību neatmaksā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis blakus sūdzību par apelācijas instances tiesas lēmumu. Augstākās tiesas tiesnešu kolēģija rīcības sēdē, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 464. panta septīto daļu, atteikusies pieņemt minēto blakus sūdzību. Pieteikuma

iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas, kas nosaka kārtību, kādā izskata blakus sūdzību par apelācijas instances tiesas lēmumu, aizskar viņam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteiktās tiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, jo lēmums par atteikšanos pieņemt blakus sūdzību nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturrtās daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no brīža, kad Augstākās tiesas tiesnešu kolēģija rīcības sēdē ir nolēmusi atteikties pieņemt Pieteikuma iesniedzēja blakus sūdzību civillietā (numurs), tas ir, no (datums). Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2018. gada 7. maijā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturrtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo liedz lietas dalībniekam tiesības būt informētam par tiesas sastāvu, kas izskatīs viņa iesniegto blakus sūdzību, un pieteikt noraidījumu.

Lai izvērtētu, vai apstrīdētajās normās ietvertais ierobežojums atbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, Satversmes tiesa noskaidro, vai attiecīgais ierobežojums ir noteikts ar likumu, vai šim ierobežojumam ir leģitīms mērķis un vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2015. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2014-31-01 11. punktu*). Ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi, ja: 1) likumdevēja lietotie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) leģitīmo mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem; 3) labums, ko no šāda ierobežojuma iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2015. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2014-31-01 15. punktu*).

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izriet valsts pienākums paredzēt taisnīgu lietas izskatīšanas procedūru. Likumdevējam ir plaša rīcības brīvība noteikt ierobežojumus pārsūdzības instances pieejamībai. Lai pārsūdzības instances tiesa varētu pienācīgi veikt savu darbu, likumdevējs ir tiesīgs to atslogot no atsevišķu kategoriju sūdzību izskatīšanas (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2006. gada 14. marta sprieduma lietā Nr. 2005-18-01 13.1. punktu*). Turklāt kasācijas instances tiesa pilda īpašu funkciju, un tas nosaka procesa īpatnības šīs instances tiesā (*sk. Satversmes tiesas 2003. gada 27. jūnija sprieduma lietā Nr. 2003-04-01 secinājumu daļas 2.1. punktu*).

Pieteikumā ir citētas Civilprocesa likuma normas, Satversmes tiesas spriedumos ietvertās atziņas, kā arī pausts viedoklis par Satversmes 92. panta pirmā teikuma saturu. Argumentējot par apstrīdēto normu neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, Pieteikuma iesniedzējs galvenokārt izmanto Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta spriedumā lietā Nr. 2017-16-01 ietvertās atziņas. Tomēr pieteikumā nav pamatots, kādēļ minētā sprieduma atziņas par tiesībām uz pieeju apelācijas instances tiesai un tiesas objektivitāti administratīvo pārkāpumu lietās, ir vienlīdz attiecināmas uz blakus sūdzību izskatīšanas kārtību civilprocesā. Pieteikuma iesniedzējs nav sniedzis juridisko pamatojumu arī tam, kādēļ apstrīdētajās normās ietvertais tiesību uz

taisnīgu tiesu ierobežojums neatbilst samērīguma principam. Turklāt Pieteikuma iesniedzējs nav norādījis, ka viņam attiecīgajā civillietā būtu bijis pamats izmantot tiesības pieteikt noraidījumu, tas ir, ka attiecīgais Augstākās tiesas tiesnešu kolēģijas sastāvs vai konkrēts tiesnesis nebūtu tiesīgs izskatīt viņa iesniegto blakus sūdzību. Proti, pieteikumā nav pamatots, ka noraidījuma tiesību neesība rada nelabvēlīgas sekas tieši Pieteikuma iesniedzējam.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 72/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova